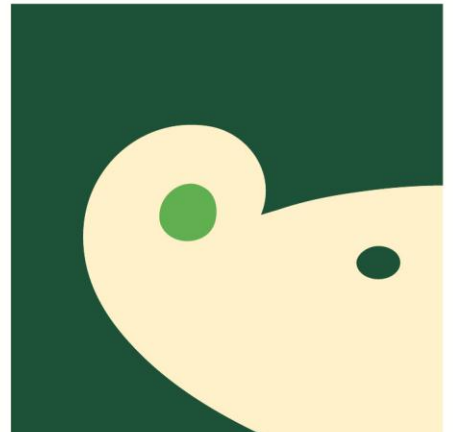
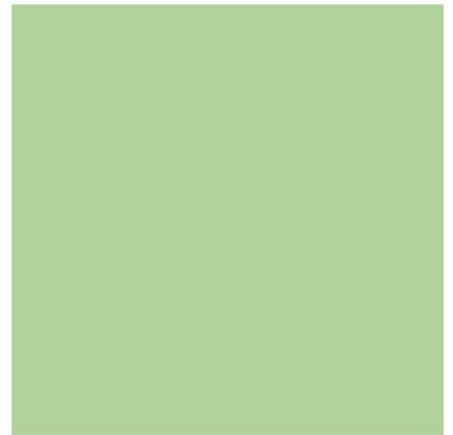
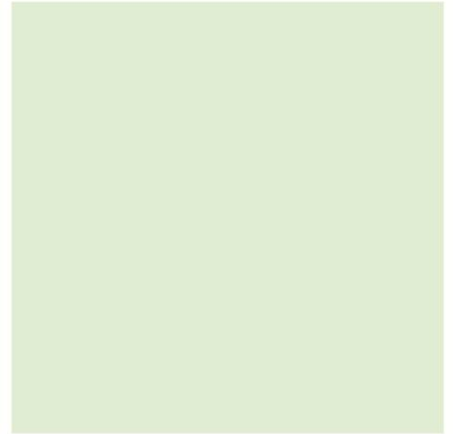

Oppsamling referansegruppemøter

Kommunedelplan for kunst og kultur

Innholdsfortegnelse

1. Introduksjon	3
Bakgrunn og formål	3
Deltakelse	3
Referansegruppe 1: Kulturell infrastruktur og møteplasser	3
Referansegruppe 2: Utviklingen av kulturlivet i Sandnes	3
Referansegruppe 3: Mangfold og tilhørighet	3
Referansegruppe 4: Kultur og byutvikling	4
Referansegruppe 5: De folkevalgte	4
Metoder	4
Arbeidsmøte 1 – Bli kjent, skape felles forståelse for mandatet og refleksjon	4
Arbeidsmøte 2 – Dypdykk i tematikken – utarbeidelse av konkrete innspill og anbefalinger	4
2. Oppsummering av resultater og anbefalinger	5
Referansegruppe 1: Kulturell infrastruktur og møteplasser	5
Anbefalinger	7
Referansegruppe 2: Utviklingen av kulturlivet i Sandnes	7
Anbefalinger	8
Referansegruppe 3: Mangfold og tilhørighet	8
Anbefalinger	10
Referansegruppe 4: Kultur og byutvikling	10
Anbefalinger	11

1. Introduksjon

Bakgrunn og formål

Arbeidet med kommunens nye kulturplan er i gang. Planprogrammet har vært ute på høring, og ble vedtatt i kommunestyret 15. september 2025.

Planprogrammet legger grunnlaget for utarbeidelsen av Sandnes kommune sin Kommunedelplan for kunst og kultur. Målet er å sikre en helhetlig og langsiktig utvikling av kulturlivet i kommunen.

I planprogrammet ble det identifisert fire innsatsområder:

1. Kulturell infrastruktur og møteplasser
2. Kultur og byutvikling
3. Utviklingen av kulturlivet i Sandnes
4. Mangfold og tilhørighet

I forbindelse med planarbeidet skal det gjennomføres en bred medvirkningsprosess. Man ønsker innsikt og innspill fra innbyggere, foreninger, fagmiljøet osv. om hva som er viktig for kulturlivet i kommunen. I den forbindelse har det blitt satt sammen ulike referansegrupper knyttet til de fire innsatsområdene.

Hensikten med referansegruppearbeidet har vært å peke ut langsiktige satsings- og fokusområder for kulturfeltet. Det har vært viktig å løfte blikket og diskutere hva som bør prege Sandnes sitt kulturliv fram mot 2036, og diskutere hvordan man kommer seg dit.

Denne rapporten er en oppsamling og sammenstilling av resultatene fra referansegruppemøtene og skal brukes som et grunnlag inn i arbeidet med kommunedelplanen.

Deltakelse

Referansegruppene har vært bredt sammensatt med representanter fra kommune, frivillighet, næring og det frie feltet.

Det ble arrangert to arbeidsmøter for hver gruppe. Det første møtet var en felles oppstartkonferanse, og det andre møtet var hver for seg.

Videre er en oversikt over representantene som deltok i de ulike gruppene, samt hva som var særlig fokusområder for gruppearbeidet.

Referansegruppe 1: Kulturell infrastruktur og møteplasser

Gruppen har arbeidet med infrastruktur- og kulturarenaproblematikken. Målet er å utvikle, tilrettelegge og oppgradere kulturarenaer, infrastruktur og sosiale møteplasser for å styrke

fellesskap, tilgjengelighet og byliv. Dette omfatter fysiske arenaer som kulturhus, biblioteker, skoler, fritidsklubber og utendørs møteplasser.

Gruppeleder: Christiane B. Kylesø
(Samfunnsutvikling)

Det deltok representanter fra:

- Sandnes musikkråd
- Sandnes Eiendom
- Klippen Lyd
- Sandnes bibliotek
- Sandnes kulturhus
- Stasjon K

Referansegruppe 2: Utviklingen av kulturlivet i Sandnes

Gruppen har hatt fokus på mulige strukturer som sikrer bedre overgang fra ung og lovende til profesjonelt nivå, samt se på tilgang til øvings-, produksjons og visnings-lokaler. Det har også vært et mål å undersøke hvordan man kan styrke samspillet mellom kultur, utdanning og næring for å skape attraktive karriereveier innen kunst og kultur.

Gruppeleder: Roald Brekke (Kultur)

Det deltok representanter fra:

- Vågen videregående skole
- RAS
- Improgaukene
- Rockeklubben
- Unge utøvere – Linjeforening UiS
- Sandnes kunstforening

Referansegruppe 3: Mangfold og tilhørighet

Gruppen har sett på hvilke tiltak som kan bidra til å utjevne sosiale og geografiske ulikheter, styrke deltakelse fra underrepresenterte grupper og forbedre universell utforming av kulturarenaer.

Gruppeleder: Kristin Barvik (kommunedirektørens stab)

Det deltok representanter fra:

- ForAlle
- Kultur og oppvekst (2 personer)
- Frivillighetssentralen på Forsand
- Inkluderingsrådet
- Råd for personer med funksjonsnedsettelse
- Sandnes kirkelige fellesråd
- Ung ordfører og ung varaordfører
- Kulturskolen
- Sandnes bibliotek

Referansegruppe 4: Kultur og byutvikling

Gruppen har undersøkt hvordan man kan videreutvikle Sandnes som en kulturby ved å styrke kultur som en integrert del av byutviklingen og øke kulturnæringens rolle i den lokale økonomien.

Gruppeleder: Nina O. Høiland (Næring)

Det deltok representant(er) fra:

- Samfunnsutvikling
- Byplan
- UiS/SiS
- The Core
- Næringsforeningen, lokalstyret Sandnes
- Senterleder Amfi
- Melkebaren
- Lysefjorden utvikling

Referansegruppe 5: De folkevalgte

På oppstartkonferansen deltok også de folkevalgte med 13 politikere samt 3 deltakere fra Sandnes unge kommunestyre.

Metoder

De ulike referansegruppene har arbeidet med oppgaver rettet mot sitt tema.

Det ble fasilitert to møter med ulike oppgaver og formål.

Arbeidsmøte 1 – Bli kjent, skape felles forståelse for mandatet og refleksjon

I det første møtet var formålet å bli kjent, skape en felles forståelse for mandatet og prosessen og skape en innledende refleksjon omkring temaet de hadde.

Det ble utarbeidet en SWOT-analyse-mal som deltakerne skulle fylle ut og diskutere i grupper. Alle gruppene fikk samme mal, men med ulikt tema og overordnet spørsmål. Deltakerne skulle diskutere svakheter, styrker, muligheter og utfordringer knyttet til temaet.

Dette ga grunnlag for å diskutere tematikken overordnet og for å få innsikt i hvilke utfordringer eller muligheter som vil være særlig viktig å diskutere videre i det neste møtet. Gruppelederne hadde ansvar for å fasilitere diskusjonen og dokumentere oppgaven.

De folkevalgte fikk en annen oppgave. Først en oppgave hvor de skulle utarbeide et fremtidsbilde for Sandnes i 2036 basert på ulike personas. Deretter skulle deltakerne reflektere og diskutere muligheter og utfordringer omkring alle de fire tematikkene.

De fire overordnede spørsmålene var som følger:

Gruppe 1 – Kulturell infrastruktur og møteplasser:

- *Hvilke styrker, svakheter, muligheter og trusler finnes for å sikre bedre øvings-, produksjons- og visningsarenaer som ivaretar behovene til både profesjonelle og semi-profesjonelle aktører, talenter og kulturfrivilligheten?*

Gruppe 2 – Utviklingen av kulturlivet i Sandnes:

- *Hvilke styrker, svakheter, muligheter og trusler finnes for at Sandnes kan bli et enda mer attraktivt sted å skape, jobbe og bo for kunst- og kulturaktører?*

Gruppe 3 – Mangfold og tilhørighet:

- *Hvilke styrker, svakheter, muligheter og trusler finnes for at kommunen kan legge til rette for at kunst, kultur og møteplasser er tilgjengelige for alle, og bidrar til mangfold og tilhørighet?*

Gruppe 4 – Kultur og byutvikling

- *Hvilke styrker, svakheter, muligheter og trusler finnes for at Sandnes kan styrke sin attraktivitet for kulturnæringene og arbeide på måter slik at kultur bedre integreres i by- og samfunnsplanleggingen?*

Arbeidsmøte 2 – Dypdykk i tematikken – utarbeidelse av konkrete innspill og anbefalinger

I det andre møtet ble det utarbeidet oppgaver til hver gruppe som brukte innsikten som kom i det første møtet og målrettet tok for seg hvert tema.

Videre beskrives hensikt og oppgaver for hver referansegruppe og tema.

Gruppe 1 – Kulturell infrastruktur og møteplasser:

Deltakerne skulle gjøre en case oppgave hvor de skulle teste rammeverket som går på behov – målkonflikter – funksjonskrav og synergier for å avdekke muligheter for flerbruk og sambruk, samt identifisere lavhengende frukter. De skulle også utforske «sovende muligheter», det vil si se på hvilke arealer som ikke brukes til kultur i dag. Avslutningsvis skulle gruppen notere ned læringspunkter om rammeverket, og beskrive hva Sandnes bør kartlegge videre.

Gruppe 2 – Utviklingen av kulturlivet i Sandnes:

Deltakerne skulle undersøke hvordan man kan skape gode, profesjonelle løp og vekstmuligheter for kunstnere, kreative utøvere og kulturnæringer i Sandnes. Metoden som ble brukt var en brukerreise hvor deltakerne skulle undersøke hvordan en faktisk eller en typisk kunstner, utøver eller talent opplever kultursystemet i Sandnes i dag, og hvordan denne reisen kan og bør se ut i

framtiden. I oppgaven skulle deltakerne avdekke gap, identifisere kritiske overganger, beskrive en ønsket framtidig kunstnerreise, peke på hva Sandnes må utvikle og gi innsikt som kan brukes videre i planarbeidet.

Gruppe 3 – Mangfold og tilhørighet:

Deltakerne skulle løfte blikket å se for seg en fremtid uten begrensninger. De skulle arbeide med et fremtidsscenario for hvordan et inkluderende, levende og mangfoldig kulturliv ser ut om 10 år. Hensikten var at innspill fra oppgaven kunne brukes som grunnlag for videre arbeid med kommunedelplanen hvor idéene kunne videreutvikles til konkrete tiltak og strategier.

Deltakerne skulle diskutere og komme med ideer på fire overordnede spørsmål:

- Hvordan deltar barn, unge, eldre, nyinnflyttede, minoriteter osv.?
- Hvordan samarbeider vi på nye måter?
- Hvilke møteplasser finnes?
- Hvordan er arrangementer og kulturaktiviteter?

Gruppe 4 – Kultur og byutvikling

Gruppen skulle arbeide med scenarioutvikling. Det er en metode for å utforske muligheter og idéer for fremtiden. Det kan videre brukes til å definere langsiktige satsninger knyttet til kultplanarbeidet.

Scenarioene var:

- **Arena-byen:** Sandnes har fått nye, mellomstore scener og profesjonelle kulturfasiliteter. Kunstnere og arrangører har gode arbeidsvilkår, og kulturnæringene vokser fordi infrastrukturen er sterk.
- **Kulturkvartal + nabolagsby:** Et samlet kulturkvartal fungerer som et kraftsentrum, samtidig som kultur integreres i byutvikling, og små lokale møteplasser styrker tilhørighet og nærmiljø.
- **Den samproduserende byen:** Sandnes er en by der kultur ikke bare «vises fram», men skapes sammen. Profesjonelle aktører, frivillighet, utdanning, næringsliv og lokalsamfunn utvikler prosjekter i fellesskap. Ressurser deles, nettverk er sterke og nye idéer vokser fram gjennom samarbeid på tvers av fag og sektorer.

Etter valgt scenario skulle deltakerne arbeide med noen spørsmål knyttet til scenarioet. Blant annet

- Hvordan ser kulturlivet ut?
- Hvordan samhandler aktørene?

- Hvordan oppleves byen for innbyggerne?
- Hvordan er mulighetene for dem som skaper kultur?

2. Oppsummering av resultater og anbefalinger

Referansegruppe 1: Kulturell infrastruktur og møteplasser

SWOT-analyse

I første møte skulle deltakerne gjøre en SWOT oppgave hvor de skulle diskutere hvilke styrker, svakheter, muligheter og trusler som finnes for å sikre bedre øvings-, produksjons- og visningsarenaer som ivaretar behovene til både profesjonelle og semi-profesjonelle aktører, talenter og kulturfrivilligheten.

Resultatene pekte på fem oppsummerende hovedpunkter:

1. **Tilgjengelighet og kapasitet**
 - Kulturhuset oppleves som lite tilgjengelig for små og mellomstore aktører, særlig på grunn av prisnivå.
 - Flere kommunale arenaer vurderes som kostbare eller krevende å få tilgang til.
2. **Behov for tydeligere dialog og forventninger**
 - Det ble uttrykt et behov for bedre informasjonsflyt og gjensidig forståelse mellom kulturhuset, frivilligheten, mindre aktører og kommunen.
 - Flere opplever usikkerhet knyttet til hva som faktisk er mulig å få til i dagens arenaer.
3. **Innbyggernes hus – mulighet og avklaringer**
 - Huset peker seg ut som en viktig fremtidig lavterskelarena.
 - Samtidig var gruppen enig om at det må gjøres tydelig hvilke funksjoner huset kan og ikke kan fylle, slik at forventningene blir realistiske.
4. **Behov for bedre oversikt og kartlegging**

- Det mangler en systematisk oversikt over eksisterende arenaer, brukere og kapasitet.
- Gruppen etterlyste et klarere bilde av behovene til ulike aktører – profesjonelle, semiprofesjonelle, unge og frivilligheten.

5. Behov for tiltak både nå og på lang sikt

- Gruppen understreket at noen grep kan og bør tas raskt, mens andre må inngå i langsiktige planer.
- Det er behov for et mer fleksibelt og fremtidsrettet arenabegrep.

Oppsummert ser gruppen et behov for bedre oversikt, bedre dialog og mer tilgjengelige arenaer, samtidig som man må jobbe både kortsiktig og langsiktig for å styrke kulturinfrastrukturen i Sandnes.

Caseoppgave

Gruppen ble delt i to hvor de valgte seg noen caser for testing. De kunne blant annet velge mellom å se på eksisterende kulturarenaer / kommunale rom, eller «sovende muligheter» (arenaer som ikke brukes til kultur i dag).

For eksisterende kulturarenaer undersøkte den ene gruppen skolene og kulturhuset, mens den andre så på barnehager. For de sovende mulighetene så den ene gruppen på bedehus/grendahus samt scenen i Sandvedparken, og den andre på lager og industribygg.

Videre følger noen oppsummerende punkter fra de ulike casene:

1. Skoler:

- Har et potensial for synergier og deling. Viktig at aktører får si sin mening før byggene bygges med tanke på lagring og lokaler.
- Skoler er ofte egnet grunnet store arealer som har mulighet for å ta imot flere samtidig, og er godt nok lydisolert til at en kan bruke flere rom.
- Kan være konflikt i eierskap på arbeidsplass som kan føre til utvelgelse om hvem som får låne byggene. Må være tydelig kommunikasjon på mulighet for å bruke byggene.

2. Kulturhuset:

- Vanskeligheter for amatører å leie grunnet bekymringene for kostnadene og gå i for mye minus. Forskjell i behov

for billettprisene og utgiftene vs. Inntektene.

- På grunn av lydlekkasje blir aldri kapasitet fullt utnyttet. Kan ikke være konsert i begge salene samtidig.

3. Grendehus / bedehus

- Har potensial grunnet store rom og areal, som gir mulighet for å ha flere aktører som kan bruke byggene til konserter eller øvingslokaler.
- Usikkerhet knyttet til reelle muligheter. Må finne ut om menigheten selv ønsker å ha utlånere. Finnes ikke informasjon på kommunens nettsider og leiepris er uvisst.

4. Scenen i Sandvedparken

- Muligheter for frivillighetens musikkliv og en god scene for å bruke til avslutninger, små konserter med salg av vafler eller lignende.

5. Barnehager

- Kunne blitt brukt til blant annet foreldre som arrangerer bursdager, uavhengige dansegrupper, frivillige foreninger som for eksempel barnesang, lesesirkler, leseplasser for studenter.
- Noen utfordringer knyttet til hygiene, tap av eiendeler, økonomi og vedlikehold.

6. Lager og industribygg – Teglsteinbygning i Sandvedparken

- Har potensiale da det grenser til Sandvedparken – historikk, miljø og beliggenhet. Sjarmen kan skape noe mer.
- Undersøke mulighet for leie eller kjøpe bygg og få inn aktører som kan bruke lokalet – kaféer, dansere, bibliotek osv.

Avslutningsvis skulle deltakerne diskutere hva som er særlig viktig for at Sandnes skal lykkes med gode kulturarenaer og møteplasser i fremtiden.

Her kom det blant annet innspill på at Sandnes må finne sin plass og velge sine prioriteringer. Her ble det videre formidlet at det må være politisk vilje slik at ikke alt spres tynt utover, men satse på et område hvor man kan bli bedre. Det ble også nevnt at kulturlivet trenger arenaer både for å utøve, og for fritidsaktiviteter. Dersom det ikke er lokaler og lag så forsvinner arenaen. Oppsummert peker gruppen på at det er mange muligheter i eksisterende og sovende kulturarenaer. De viser til

at det mange arenaer som er *nesten* gode kulturarenaer, men på grunn av ulike mangler så fungerer de ikke til kulturbruk. Dette gjelder for eksempel at en gymsal ikke har god nok akustikk til å brukes til kor-øvelser eller egnet gulv for danseøvelser, eller at et skolebygg ikke har tilgjengelig lagringsplass det korps trenger for sin aktivitet.

Gruppen var opptatt av at det er viktig å planlegge for kultur i en tidlig fase av nye bygg, og at det faktisk er lovpålagt å følge standarder som skal sikre bruk av for eksempel skoler etter skoletid.

Gruppen anerkjenner at det er flere utfordringer som kommer med sambruk av lokaler, som for eksempel at klasserom blir brukt til andre ting på ettermiddagen og ikke settes i god nok stand tilbake for klassen som skal bruke det neste gang.

Anbefalinger

Basert på innspillene fra referansegruppen anbefales det at kommunedelplanen prioriterer en systematisk og helhetlig utvikling av kulturinfrastrukturen i Sandnes. Det bør utarbeides en oppdatert og detaljert kartlegging av eksisterende kulturarenaer, kapasitetsbehov og brukergrupper, som grunnlag for mer målrettede investeringer og prioriteringer. Det anbefales videre å etablere tydeligere og mer forutsigbare rammer for utlån og bruk av kommunale lokaler, en transparent prismodell og bedre informasjon om tilgjengelighet på tvers av skoler, kulturhus, grendehus og andre offentlige rom. Kommunen bør styrke dialogen mellom kulturaktører, frivilligheten, og andre eiere av aktuelle arenaer for å sikre felles forventninger, realistiske avklaringer og mer effektiv utnyttelse av lokalene.

For nye kommunale bygg bør det innføres tydelige krav om at kulturbehov ivaretas tidlig i planleggingsfasen, inkludert lagringskapasitet, akustikk og fleksible romløsninger. I tillegg bør «sovende muligheter» undersøkes for potensial til utvikling som lavterskel kulturarenaer, særlig der det finnes eksisterende bygg med gode kvaliteter. Det bør undersøkes både kortsiktige tiltak, slik som bedre tilrettelegging og åpning av eksisterende bygg. Samtidig langsiktige satsinger der kommunen tar tydelige valg om hvilke områder og arenaer som skal prioriteres for å bygge en sterk og bærekraftig kulturinfrastruktur.

Referansegruppe 2: Utviklingen av kulturlivet i Sandnes

SWOT-analyse

I første møte skulle deltakerne gjøre en SWOT oppgave hvor de skulle diskutere hvilke styrker, svakheter, muligheter og trusler som finnes for at Sandnes kan bli et enda mer attraktivt sted å skape, jobbe og bo for kunst- og kulturaktører.

Følgende styrker, svakheter, muligheter og trusler ble fremhevet i referansegruppen:

Styrker:

Deltakerne peker på at Sandnes har et rikt og mangfoldig kunst- og kulturliv med mange engasjerte aktører, sterke utdanningsmiljøer gjennom Vågen VGS og kulturskolen, og et tett miljø preget av samarbeid og talent. Flere etablerte institusjoner slik som RAS, Kulturhuset, Sandnes Rockeklubb, Sandnes symfoniorkester, Sandnes Kunstforening, Stasjon K, The Core med mer. Dette bidrar til et aktivt arrangementsliv og gir grobunn for videre vekst. Byen har et tydelig «drive» og mange som ønsker å skape. Dette gir et sterkt fundament for å gjøre Sandnes enda mer attraktivt for kunst- og kulturaktører.

Svakheter:

Sandnes mangler en helhetlig og langsiktig kulturplan, og kunst- og kulturfeltet opplever både politisk nedvurdering og en svak identitet som gjør at mange søker opplevelser i Stavanger. Tilgjengeligheten er lav, både når det gjelder informasjon om hva som skjer og rimelige lokaler, særlig for unge og studenter. Arrangementer er vanskelige å synliggjøre, publikum mangler faste steder å knytte seg til, og det kulturelle tilbudet drukner i andre aktiviteter. I tillegg preges feltet av manglende samarbeid og et opplevd vakuum rundt kunsten, samtidig som byen mangler et levende kulturbasert uteliv. Dette gjør Sandnes mindre attraktivt for kunst- og kulturaktører som ønsker å skape, bo og jobbe der.

Muligheter:

Sandnes har muligheter til å styrke sin attraktivitet for kunst- og kulturaktører gjennom økt samarbeid på tvers av miljøer, bedre og mer synlig kommunikasjon om arenaer, åpningstider og arrangementer, samt mer aktive grep fra kommunen for å løfte eksisterende tilbud. En ny kulturplan gir rom for nytenking, blant annet gjennom forbedrede stipend- og leieordninger, flere små scener og subsidiert bruk av kommunale lokaler. Byen kan også bygge sterkere koblinger til regionale og nasjonale aktører slik som Stavanger jazzforum, ProDa og ulike talentutviklingsprogram. Det blir også understreket muligheter for flere arrangementer, bedre skilting, sentrumsmontere for plakater og en egen kultur-app kan gjøre det enklere for publikum å oppdage og følge kulturtilbudet.

Trusler

Sandnes står overfor flere trusler som kan svekke byens attraktivitet for kunst- og kulturaktører, blant annet en stadig mer presset kommuneøkonomi og fare for at kulturlivet blir ekskluderende og rettet mot en snever gruppe. Konkurransen fra Stavanger gjør at publikum og aktører kan trekkes mot større og mer etablerte tilbud, samtidig som Sandnes risikerer å bli redusert til en festivalby dominert av store enkeltarrangementer. Dårlig byutvikling, økte parkeringsutgifter, variable åpningstider og

minkende publikum kan forsterke utfordringene. Uklare prioriteringer, politiske skifter og manglende samarbeid på tvers av kommuner og kulturmiljøer kan ytterligere svekke muligheten for et levende og inkluderende kulturliv i byen.

Brukerreise

Referansegruppen ble delt i grupper og skulle arbeide med brukerreise for å undersøke hvordan en faktisk eller typisk kunstner, utøver eller talen opplever kultursystemet i Sandnes i dag, og hvordan denne reisen kan og bør se ut i framtiden.

De skulle ta utgangspunkt i personas:

- Sara – en kulturnæringsaktør
- Leif – en potensiell kulturnæringsaktør
- Vigdis – Erfaren kunstner
- Amina – Ungt talent
- Elias – nyutdannet scenekunstner
- Pål – Freelance musiker
- Eller en persona de selv opprettet

I brukerreisen skulle de reflektere omkring hvordan dagens system fungerer, hvordan det bør fungere i fremtiden, og hvilket gap som må fylles. I denne oppgaven var det frafall av gruppedeltagere og vi har derfor primært innspillene fra Linjeforening UiS og Sandnes kunstforening videre med oss.

Brukerreise i dag

Innspillene viser til innbyggere som ikke ønsker å delta i kulturlivet, og scener og visningsrom som er for små for de profesjonelle kunst- og kulturaktørene. Det blir også pekt på manglende arenaer for de ulike aktørene, som da ender opp om å knive om plassen med hverandre.

Videre fortelles det om vanskeligheten ved å arbeide profesjonelt innen kunst og kultur på heltid, med tanke på lønnsomhet. Følgene blir da at det er få personer i kommunen som kan livnære seg på kunst og kulturfeltet alene.

Brukerreise i framtiden

Når deltagerne skulle se på den ideelle framtiden for kulturen i Sandnes, var informasjon et gjennomgående tema. Informasjonen var forbedret, digital, aktuell, oppdatert og den er lett tilgjengelig.

Profesjonelle aktører har i framtiden åpne dører for de med mindre erfaring, denne erfaringsutvekslingen skaper et større og mer inkluderende kunstfelt.

Framtidsreisen: Hva skal til for å lykkes?

Deltagerne mente at for å komme til den ønskede framtiden, var det viktig å legge til rette for gode visningsrom, produksjonslokaler og arenaer der kunst og kultur kan skje. Lokalene må være egnede

til formålet. Kulturtilbudene sentraliseres, og det må bli en tettere forbindelse mellom kulturavdelingen og kunstorganisasjonene. Det bør startes med å styrke dagens tilbud, for å så utvikle flere tilbud senere.

Det blir pekt på muligheter for samarbeid mellom kulturavdelingen og kunstforeningen, samtidig som kunstforeningen kan samarbeide med andre aktører i det private, som utelivsbransjen.

En oppfordring er at Sandnes kommune bør tenke mer langsiktig i sin kulturpolitikk. At mangfold, frie ytringsrom og politisk og/eller engasjerende kunst trekkes fram.

Anbefalinger

Basert på innspillene fra referansegruppen anbefales det at kommuneplanen bør bygge videre på engasjementet og driven til de som ønsker å skape kunst og kultur i Sandnes.

Det bør lages en helhetlig og langsiktig kulturplan som satser på å styrke byens identitet og på samarbeid mellom ulike aktører og på tvers av miljø.

Stipend og gunstige leieordninger bør forbedres slik at flere aktører får en reell mulighet til å etablere seg, samt for eksisterende aktører å drive på heltid. I tillegg bør kommunen legge til rette for etablering av flere små og mellomstore scener. Byen bør også bygge sterkere koblinger til regionale og nasjonale aktører.

Sandnes bør også se på tiltak som styrker det eksisterende kulturtilbudet, samt gjøre informasjon tilgjengelig slik at publikum, brukere og aktører er oppdatert, og kan lettere ta i bruk tilbud og arenaer.

Referansegruppe 3: Mangfold og tilhørighet

SWOT-analyse

I første møte skulle deltakerne gjøre en SWOT oppgave hvor de skulle diskutere hvilke styrker, svakheter, muligheter og trusler som finnes for at kommunen kan tilrettelegge for at kunst, kultur og møteplasser er tilgjengelige for alle, og bidrar til mangfold og tilhørighet.

Styrker:

Kommunen er robust med engasjerte innbyggere, aktiv frivillighet og ildsjeler og stor velvilje i befolkningen, en stor andel gode møteplasser og kulturtilbud, varierte lokaler, og natur/friluftsliv som kan ses i sammenheng med kultur.

Svakheter:

Det er svak kommunikasjon mellom etater, begrensede ressurser og høye priser, geografisk avstand, ulikheter mellom by og bygd, og lite innovativ tenkning. Det er mangel på informasjon

om eksisterende tilbud, flere kulturarenaer treffer ikke unge som faller utenfor, og begrenset politisk anerkjennelse og egosentrisk tenkning som faktorer som svekker deltakelse og utvikling.

Muligheter:

Bedre utnyttelse av ressurser, lokaler og arenaer på tvers av sektorer, målgrupper og bydeler, samtidig som kommunen kan planlegge mer helhetlig og koordinert i samarbeid med frivillighet, offentlige aktører og private. Ta i bruk kommunens mange bygg og store areal på nye måte, skape sterkere relasjonsarenaer og nye kommunikasjonsmuligheter gjennom kunst og kultur.

Trusler:

Økonomiske utfordringer, både for kommunen og for innbyggerne, som sammen med ressursmangel, tidsklemme og store avstander kan svekke tilgjengelighet og deltakelse. Manglende felles fokus og begrenset samhandling på tvers kan hindre gode løsninger, og at det ikke lykkes å skape inkluderende arenaer.

Fremtidsbilder

Gruppen skulle videre arbeide med fremtidsbilder, som en metode for å utforske muligheter og idéer til langsiktige satsninger og retninger for kulturplanarbeidet. Dette er en kreativ metode for å utvikle fremtidsbilder, i en fremtid «der alt er mulig».

I den første oppgaven skulle gruppen forestille seg at det er år 2036 og si hvordan de ønsker kulturlivet skal se ut og hva som er annerledes fra i dag. Her kom det inn mange innspill.

Innspillene beskriver et Sandnes hvor kulturlivet er både mer tilgjengelig, mangfoldig og integrert i hverdagslivet enn i dag. Et gjennomgående tema er at kulturtilbudene skal være nært innbyggerne både fysisk, sosialt og økonomisk. Det forventes en betydelig økning i deltakelse hvor alle deltar på flere kulturarrangementer i året, og kunnskapen om hva som finnes av tilbud og aktører er høy.

Sterkere kulturinfrastruktur og flere arenaer

I 2036 ønskes det et tydelig «kulturkvartal» med Innbyggernes hus som sentrum, men også et mangfold av aktive møteplasser ute i bydelene. Skolebygg og andre offentlige bygg brukes langt mer som samlingspunkt i nærmiljøet, og det bygges strukturer som kobler barnehager, aldershjem og kulturaktiviteter for generasjonsmøter. Flere aktivitetssentre, møteplasser og transportmuligheter gjør at hele kommunen, ikke bare sentrum, har gode kulturarenaer.

Rikere kunst- og kulturliv

Sandnes har fått flere gallerier, museer, kulturkvartaler og arrangementer innen teater, dans, musikk og kunst. Interaktiv kunst og gatekunst står sterkt, og festivaler, kulturvandring og nye kunstformer skaper liv i både by og bygd.

Det er høyere tilflytting som følge av et attraktivt kulturliv, og kulturaktører samarbeider tettere med næringslivet.

Økt inkludering, mangfold og rekruttering

Kulturlivet speiler befolkningen bedre, med synligere innslag fra innbyggere med innvandrerbakgrunn, flere tilbud rettet mot ungdom og flere lavterskel-møteplasser. Det er etablert kulturmentorer som følger innbyggere i møte med kulturtilbud, og gode voksen- og seniortilbud som kor, musikkgrupper og åpne barnehager er fullt besøkt.

Bedre organisering, finansiering og kommunikasjon

Kommunikasjonen mellom kommunen og innbyggerne er sterk og kontinuerlig, slik at flere kjenner til mulighetene som finnes. Økte midler til Den kulturelle skolesekken (DKS og DKKS), nye ordninger for amatører og risikoreduserende tiltak gjør det enklere å arrangere kulturaktiviteter. Ønsker at kommunen aldri må takke nei til gode tilbud på grunn av manglende lokaler eller kapasitet.

Et mer aktivt og sammenvevd kulturhverdagsliv

Kulturen er integrert i hverdagslivet gjennom månedlige kulturarrangementer, åpne haller, generasjonsleker, poesiløp, street art-festivaler, sosiale møteplasser for unge og utdanningsnære aktiviteter. Lav terskel for deltakelse og tiltak som kompiskjøring øker tilgjengeligheten ytterligere.

Videre skulle gruppen arbeide med en fremtidsbilde-oppgave hvor de skulle arbeide med spørsmålet «*Hvordan ser et inkluderende, levende og mangfoldig kulturliv ut om 10 år?*», med en rekke underspørsmål. Deltakerne ble delt i tre grupper.

Første delspørsmål var «hvordan deltar barn, unge, eldre, nyinnflyttede, minoriteter osv.?»

Oppsummert svarte gruppene at om 10 år ser et inkluderende kulturliv i Sandnes ut som et sted hvor alle får delta, uavhengig av alder, bakgrunn eller funksjonsevne. Barn, unge, eldre, nyinnflyttede og minoriteter deltar aktivt både foran og bak scenen, gjennom kunstformidling, illustrasjon og engasjement. Frivillighet og dugnadsånd er revitalisert, med opplæring som styrker sosial kompetanse og fellesskap. Mangfold fremmes aktivt, blant annet gjennom mentorskap hvor amatører jobber sammen med profesjonelle kunstnere. Nabolags- og bydelstiltak skaper samhold, og generasjonsmøter og arrangementer med felles interesser gjør kulturtilbudet relevant for alle. Det er en selvfølge at fysiske arenaer er tilgjengelige og tilrettelagt for alle som ønsker å delta.

«Hvordan samarbeider vi på nye måter?»

Fremtidens kulturliv i Sandnes preges av tettere og mer tverrfaglig samarbeid mellom kommune, næringsliv, frivillige, kunst- og kulturaktører, skoler, barnehager og kirken. Frivilligbørs og mentorskap

stimulerer dugnadsånd og aktørskap, og gjør det mulig for flere å arrangere sammen. Generasjonssamarbeid og bruk av anerkjente voksne mot ungdom styrker deltakelse og sosial kompetanse. Nettverksbygging og kulturambassadører fremmer både lokale og internasjonale koblinger. Innbyggere får mulighet til å booke skolebygg og andre arenaer, og nye bygg planlegges med rom som kjøkken, musikkrom, keramikk- og sløydrom for å støtte kulturaktivitetene. Ansvarsavklaring mellom tjenester og koordinering mellom oppvekst og kultur sikrer at ressurser brukes effektivt og inkluderende.

«Hvilke møteplasser finnes?»

I fremtidens Sandnes finnes et mangfold av møteplasser som både er fysiske og digitale, og som er tilgjengelige for alle aldre og interesser. Kommunale bygg som skoler, barnehager, bydelshus, kirker og idrettshaller brukes i større grad til flerbruk og fleraktiviteter, med døgnåpne tilbud, mentorskap og fritidsklubber. Nye bygg og uteområder planlegges med universell utforming og tilrettelegging for scenekunst, kunstinntallasjoner og samlingspunkter. Offentlige plasser, parker, kaifronten, lek- og friluftssentre samt omgjorte bygg som Jysk til kunstkvartal, museer og gallerier langs Strandgata fungerer som kulturelle møteplasser. Digitale arenaer, virtuelle maker-spaces og immersive art-rom kompletterer de fysiske stedene, og sikrer at innbyggerne har tilgang til kultur både lokalt og digitalt. Møteplassene legger til rette for samhandling på tvers av generasjoner, interesser og kulturelle bakgrunner, og gjør kulturlivet tilgjengelig der folk bor og ferdes.

«Hvordan er arrangementer og kulturaktiviteter?»

I 2036 er arrangementene og kulturaktivitetene i Sandnes mangfoldige, tilgjengelige og lavterskel, med fokus på både lokale, nasjonale og internasjonale uttrykk. Kulturfestivaler, som Barnas by, og andre større festivaler samler innbyggere på tvers av alder og bakgrunn, mens mikrosener og åpne kulturkvartaler gjør at kultur finnes overalt i byen. Aktiviteter spenner fra kreativ skapende virksomhet, poesi, street art og digitale skaperfestivaler, til nabolagsmøter og parsellhager, hvor kultur oppleves som en møteplass og sosial arena. Informasjon om kulturtilbudene er lett tilgjengelig for alle gjennom guider og digitale plattformer, og lave kostnader og universell tilrettelegging sikrer at ingen hindres fra å delta. Samlet skaper dette et pulserende og inkluderende kulturliv hvor alle vet hva som skjer og har mulighet til å engasjere seg.

Anbefalinger

Basert på gruppens arbeid bør kommunedelplanen prioritere tiltak som sikrer et inkluderende og tilgjengelig kulturliv for alle innbyggere. Det anbefales å styrke tverrsektorielt samarbeid mellom

kommune, frivillighet, næringsliv, skoler, barnehager og kirken for å skape koordinert og helhetlig planlegging av kulturtilbud og møteplasser. Kommunen bør aktivt fremme deltakelse fra underrepresenterte grupper, nyinnflyttede, ungdom og personer med funksjonsnedsettelse, blant annet gjennom mentorskap, lavterskeltilbud og tilrettelagte arenaer. Nye og eksisterende bygg bør planlegges og tilrettelegges med universell utforming, fleksible rom og digitale løsninger for å muliggjøre flerbruk og samhandling på tvers av alder, interesser og kulturell bakgrunn. Det anbefales også å etablere tydelige rutiner for kommunikasjon og informasjon om kulturtilbud, samt økonomiske og praktiske ordninger som sikrer at deltakelse ikke begrenses av pris, avstand eller kapasitet.

Referansegruppe 4: Kultur og byutvikling

SWOT-analyse

I første møte skulle deltakerne gjøre en SWOT oppgave hvor de skulle diskutere hvilke styrker, svakheter, muligheter og trusler som finnes for at Sandnes kan styrke sin attraktivitet for kulturnæringene og arbeide på måter slik at kultur bedre integreres i by- og samfunnsplanleggingen.

Styrker:

Sandnes har mange lokaler, men her er det noe uforløst potensial i bruken. Det er flere muligheter i mellomstore scener slik som parker, kjøpesentre og midlertidige rom. Det er mange aktører, og muligheter for å styrke samarbeid mellom disse. I tillegg ble det påpekt at Sandnes har en styrke i forhold til beliggenhet i regionen som et sterkt regionalt knutepunkt.

Svakheter:

Det er for få mellomstore scener, og et dyrt kulturhus noe som stopper mange initiativ. I tillegg er det for dårlige støtteordninger. Det er for fragmenterte aktører og lite samhandling. Dette totalt sett svekker kulturaktører og kulturnæringene.

Muligheter:

Det ligger mulighet og potensiale i å undersøke midlertidige rom, kjøpesentre, hotell og parker som arrangementssteder. Bedre samlokalisering og flerbruk av bygg er også et uforløst potensial. Det ligger et potensial i å bruke kulturnæringer som byutviklingsmotor, samt undersøke kobling mellom kultur, natur og reiseliv. Satse på byen både som stoppested og destinasjon. Veilede kulturtilbudene til å få stable noe på beina, ved å få dekket risiko for arrangement som man betaler tilbake dersom det blir overskudd som en likviditetsgaranti.

Trusler:

Ildsjeler som brenner ut og gir opp samt kulturtilbud som forsvinner uten støtte. Utbygging som skjer uten kulturperspektiv, og konkurranse regionalt om ressursene.

Drivkrefter og scenarioutvikling

Gruppen ble delt opp i mindre grupper på 3-4 personer som arbeidet sammen. Først skulle de arbeide med en oppgave som handlet om drivkrefter hvor de undersøkte hvilke krefter som «skyver» byen og kulturlivet i en retning. Deretter skulle de arbeide med scenarioutvikling.

Gruppene peker på at byens bruk i stor grad er preget av hverdagsliv og aktiviteter i nærmiljøet. Dette understreker behovet for å styrke kulturarenaer der folk bor, særlig i nabolag og områder med høy befolkningstetthet. De påpeker derfor at det er viktig å gjøre kulturtilbud mer tilgjengelige og relevante for flere. Det fremheves også at kulturfunksjoner i større grad må integreres i bydelssentre og ikke bare i sentrum.

I scenarioutvikling arbeidet ene gruppen med scenarioet: kulturbyen i bevegelse. Der kulturlivet skjer ute i byen der folk er – i parker, gater, kjøpesenter og midlertidige rom, med fleksible løsninger og bruk av nye steder som gjør at byen alltid er i aktivitet.

Gruppen beskrev at Sandnes i dette scenarioet har funnet en tydelig identitet og fungerer som et kulturelt knutepunkt både for nord- og sørregionen. Det finnes god oversikt over aktører, arenaer og scener, og kulturlivet fremstår som pulserende, men samtidig godt organisert. De løftet også fram ideen om et felles sesongkort for kultur, som kan senke terskelen for å oppleve mer og utforske nye tilbud. Samtidig vektla gruppen betydningen av en tydelig plan, struktur og kvalitetsstandard – både for å sikre gode publikumsopplevelser og for å ivareta aktørene som bidrar til byens kulturliv.

Den andre gruppen valgte scenarioet «Den samproduserende byen» hvor Sandnes er en by der kultur ikke bare «vises fram», men skapes sammen. Profesjonelle aktører, frivillighet, utdanning, næringsliv og lokalsamfunn utvikler prosjekter i fellesskap. Ressurser deles, nettverk er sterke, og nye idéer vokser fram gjennom samarbeid på tvers av fag og sektorer.

I scenarioet ser gruppen for seg en by med pulserende energi, et sted der man stadig oppdager nye uttrykk, møter nye mennesker og blir eksponert for ukjente kulturformer. De beskriver månedlige kulturvandring og et levende tilbud gjennom hele uken og året, som gjør at både innbyggere og besøkende bruker byen aktivt. Sandnes fremstår som en by med åpne dører og kort vei fra idé til handling, oppsummert i et mulig slagord: «Sandnes – her får man ting til å skje.».

Anbefalinger

Funnene fra gruppens arbeid viser at kommunedelplanen bør prioritere en mer strategisk, koordinert og langsiktig tilnærming til

hvordan kultur integreres i byutviklingen og hvordan Sandnes skal styrke sin attraktivitet for kulturnæringene. Det anbefales å utvikle en tydelig og oppdatert oversikt over aktører, arenaer, midlertidige rom og potensielle kultursteder. Dette inkludert parker, kjøpesentre, hotell og industribygg for å muliggjøre mer fleksibel bruk og bedre utnyttelse av byens totale infrastruktur. Videre bør kommunen legge til rette for flere små og mellomstore scener og tilgjengelige lavterskelarenaer, samtidig som det etableres mer forutsigbare støtteordninger og risikoreduserende tiltak som kan senke terskelen for nye initiativ og bidra til å hindre at ildsjeler brenner ut.

Det anbefales også å styrke samarbeidet mellom profesjonelle aktører, frivillighet, næringsliv og utdanningsmiljøer, og å legge bedre til rette for samproduksjon som en sentral arbeidsform i byens kulturliv. Integrering av kultur i by- og samfunnsplanleggingen bør sikres gjennom tydelige krav om kulturfunksjoner i bydelssentre og i nye byggeprosjekter, slik at kultur blir en naturlig del av nærmiljøer og hverdagsarenaer. Basert på scenarioutviklingen bør kommunen vurdere tiltak som stimulerer til en «kultur i bevegelse» – der byen brukes som scene og som samtidig bygger strukturer for kvalitet, koordinering og langsiktig utvikling. Tiltak som felles sesongkort, månedlige kulturvandring og sterkere nettverksbygging kan bidra til et mer tilgjengelig og pulserende kulturliv.

Samlet sett anbefales det at kommunen tar tydelige strategiske valg og prioriteringer som kan gi kulturfeltet forutsigbarhet, styrke byens identitet og gjøre Sandnes til et kraftsenter for kulturell skapelse og opplevelse i regionen.